N°. 3233 — 1857.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

MAANDAG 21 DECEMBER.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5.00; voor de buitensteden ƒ 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels, tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 19 December.

Christelijke Kunst.

I.

EENE KERK VAN DEN ARCHITEKT P. J. H. CUYPERS.

't Is geen geringe lof, dat men, na drie eeuwen van veelsoortige afwijking, den terugkeer tot de beginselen van Meester Geeraert van St Truyen en van Meester Quinten Massijs met den naam van »Christelijke Kunst" begroet. Geleidelijk ontwikkelde zich uit de grootsche baziliek in het Westen, en uit dien achthoek, waarvan Gregorius van Nazianze reeds getuigde, »dat er niet van gezwegen mogt worden, om den luister waarmeê zijne pilaren en galerijen zich naar de hooge, treffend beschilderde gewelven verhieven" — geleidelijk ontwikkelde zich daaruit in het Westen en in het Oosten, de romaansche kruiskerk met zijn talrijk getorente en zijne schoone exedren, en de byzantijnsche centraalbouw met zijne stoute koepeldaken. Allengskens werd in ons Noord-Westen de beitel, die het griffelen zijner denkbeelden lief heeft en die gaarne schrijft met de schaduwen zelven der natuur, meer werkzaam, en bescheiden week het penceel, om een oogenblik later zijn broeder, in zijne scheppingen weder bij te staan. In Rome had het christelijk genie zich meester gemaakt van de nalatenschap der ouden, en de boog, dien deze slechts in hun vervaltijd hadden gebruikt, zonder hem te begrijpen, in zijne zuivere ronding zoowel als in zijn verheffing tot spitsboog organisbaar gerekend voor de welving dier vensters, welke voortaan het beeld van het Licht der Schriftuur en van de [illegible] gen (1); de boog, die het zinnebeeld van Christus triomf aan den ingang van het koor, volgens de kerkelijke schrijvers, moest voorstellen (*arx triumphalis*). Wat de ouden niet [illegible] lieken als een ladder ten hemel verschenen was, kreeg tot bestemming zich in onze fransch-duitsche landen tot eene [illegible] en zinrijkheid te ontwikkelen; en slaagde er in, om het zinnebeeld te worden van dat christelijk gemoed, dat, met de aarde niet tevreden, naar Gods Hemelen hijgt, en om de verschillende elementen van den kerkbouw alom in zich te koncentreren. De gebouwde kerk, volgens de voorstelling der Vaderen, het beeld der gezamentlijke geloovigen zijnde, werd de toren ook hier wat hij ten allen tijde geweest was, de vertegenwoordiging van versterking en tegenweer, en in dit geval het defensiewerk der Strijdende Kerk, zoowel als het beeld en de waarborg der immuniteiten van de christen gemeente. Deze jongere ontwikkeling der bouwkunst maakte zich in Italië, ook door het verluggen van den pauselijken zetel naar Avignon, minder geldend: maar bovendien was het Zuiden van Europa door zijne historische antecedenten bestemd om de bakermat der *Renaissance* of herleving der heidensche kunstvormen en kunstbegrippen te zijn: daar werden de bouwwetten van Vitruvius uitgevonden; daar werden de Apollos en Venussen ontgraven, die later onzen Adriaan den Zesde, bij zijnen intogt van Rome, den kreet: »*proh, idola barbarorum*", ontpersten; daar lag het in de geleerde rigting des tijds, dat de heidensche dichters met de meeste geestdrift op nieuw ter beoefening werden genomen. En toen — in de XVIe Eeuw, vervuld van de verrukking, die allen ontdekkingen eigenaardig is — vervuld van de sympathiën der klassieken — brak men den staf over den christelijken voortijd; ontsierde de strenge majesteit der bazilieken met de bekleedselen der romeinsche cirken en badstoven, en verwierp, over gansch Europa, de christelijke kunst met den schimpnaam van *gothica*.

Het duidelijkst teekende zich het onvermogen der nieuwe, of vernieuwde kunstrigting, als het er op aankwam datgene te stichten, wat wij boven de koncentratie der verschillende elementen van den kerkbouw hebben genoemd — de voorburgt van het Hemelsch Jeruzalem — den toren. Vermogt de *Renaissance*, met verzaking harer eigen beginselen (de balkregtheid der kroonlijst) zich met den koepel te verstaan: die koepel kon de plaats van den toren niet innemen; en ook voor dien koepel komt der *Renaissance* geen hulde toe, want hij werd aan het byzantijnsche stelsel, gelijk het zich, bij voorbeeld, aan den San Marco te Venetië en aan de St Front te Perigueux heeft uitgesproken, ontleend. Die koepel bleef uit het byzantijnsche, — gelijk de hoofdverdeeling der Kerk uit het latijnsche of baziliekenstelsel te midden der buitensporigheden van de *Renaissance* bewaard. Wij willen dan ook geenszins de voortreffelijkheid van een bouwwerk als de hemelwelf van St Pieter betwisten: maar die koepel bestaat *in weêrwil* der grieksch-latijnsche herleving; en dat de *Renaissance* zich met de behoeften van het christelijk stelsel niet ordelijk verstaan kon, blijkt overvloedig hieruit, dat zij onvermogend was een toren te scheppen; ja, haar grondkarakter was, in zijne horizontaliteit, den toren bepaald vijandig. De ondervinding heeft het geleerd: redeneeringen zijn overbodig.

Geen wonder dat wij, bij de herleving der christelijke kunstbeginselen ons inzonderheid in de heraanwinst van den toren verheugen: geen wonder, dat wij ons gelukkig gevoelen in het besef een kunstenaar onder onze landgenooten te hebben, welke een toren te ontwerpen weet. Gelegenheid tot nadere beschouwing hiervan doet zich op, bij het gadeslaan der nieuwe kerk, welke de Heer architekt Cuypers bouwt te Vechel in Noord-Brabant, en waarvan teekeningen in *Arti* zijn tentoongesteld.

Deze kerk is, zonder twijfel de beste, die Nederland sedert de herkrooning der christelijke kunst in aanbouw heeft gezien. Helaas! dat dit een schrale lof moet heeten! Iets beters dan deze vergelijking, — die ons welligt door vele kerkbouwers, wie wij er nogtans te veel eer mede vreezen te doen, niet eens ten goede zal worden gehouden, — hebben we bij de hand, met de twee woorden beschrijving, die we van de kerk willen geven. 't Is een plan van drie beuken, met eenschepig dwarspand; de zijbeuken vormen een welgerigten choortrans met vijf kapellen: de Lieve-Vrouwe-kapel, gelijk 't behoort, regt achter 't hoofdaltaar; regts en links twee groote vijfzijdige kapellen, wier lichten, dank zij de lengte der koorde, waarop de veelhoek geplaatst is, een schoonen glans in trans en zijbeuken zullen werpen; westwaarts van deze — twee kleinere kapellen, die zeer ingenieus zijn aangebragt, en reeds in plan evenveel stoutheid als grondige opvatting der kunstwetten bewijzen. Het koor is gesloten met drie of vijf zijden van den achthoek en heeft, bovendien, drie of twee regte kerkvakken (*travées*); het schip is, natuurlijk, in zes kerkvakken verdeeld. Hoe zou men de kruispijlers — de 4 hoofd-Profeeten of 4 Evangelisten — aanbrengend, de 12 kleine Profeeten, of Twaalf Apostelen in hun regt kunnen verkorten, door minder dan 12 zuilen te erkennen! Oostwaarts van de kruisarmen is sakristij en schatkamer, westwaarts zijn portalen (of biechtkamers?) aangebragt. Deze laatste schikking hangt zamen met eene inrigting van deuren in den westmuur der transsepten, die, in het front, eene zeer schoone werking doen, door aanknoopingspunten op te leveren, wanneer het oog zich noord- en zuidwaarts van den hoofdingang afwendt: de uitvaart- en doopkapellen toch, die ter weêrszijde van den toren zijn, hebben in den voorgevel vensters, geene deuren. Die toren! het schoonste van den geheelen bouw — misschien ook, omdat wij hem beter dan het overige kunnen beoordeelen. In *Arti et Amicitiæ* toch is alleen het voorfront der kerk en het plan tentoongesteld. Die dezen toren kan zien, en, zelfs zonder hem te ontleden en te verklaren, er geen grootsch, echt katholiek, godsdienstig kunstwerk in zal begroeten — ach, dat die maar, zoo als Prof. Geel zegt, zich de slaapmuts nog wat dieper over de ooren hale, en zoodra de kantoorboeken gesloten zijn,.... naar bed ga! Beproeven wij hem te beschrijven. De toren is, *salva reverentia*, de ouverture van het kerkelijk drama: hier is geen opvolging van effekten door streng logische wetten voorgeschreven; hier heeft de kunstenaarsgeest de meeste speelruimte. Van daar al die treurige misgeboorten in den torenbouw; van daar die groote moeilijkheid, voor die niet gaarne laken wil, om nieuwe torens te beoordeelen. De architekt der kerk van Vechel heeft, in zijne schoone sinfonie, de elementen, van het godsdienstig kunstwerk, waarnaar ze toegang geeft, met volkomenheid en waren rijkdom doen voorgevoelen. De hoofdverdeeling van den reusachtigen spitsbouw kan drieledig worden genoemd. Het benedenligchaam van den toren vertoont den gedubbelden ingang der Twee Naturen van Hem die gezegd heeft »Ik ben de deur" en niemand komt tot den Vader dan door mij" (Maria, de Moeder Gods — neemt hare plaats in tegen den zuilpost, die ze verbindt); de trommel (*tympan*) is hier een groot zevenbladerig roosvenster (de zeven H. Sakramenten, *lichtend* in de burgt Gods — en die als *inleidingen* tot de Heiligheid zijn). Dit vensterwerk intusschen maakt met de deuren, in de dikte van den muur *en retrait*, één geheel uit. Boven den ingang rigt zich op hetzelfde plan, de groote toog, hier (toevallig) rondboog — derhalve... bestemd om eene koude rilling over het ligchaam van alle regtgeaarde spitsboogbouwmeesters te doen loopen! — Ontstelt u niet, de rondboog is maar schijnbaar. Het kapitale radvenster van dezen gevel maakt de traceering, als ge wilt, van dien quazi-rondboog uit, die van de allergelukkigste vinding is, en een van de vele aan deze kerk voorhanden bewijzen, dat de Gothiek den waren kunstenaar niet *slaafsch* verbindt — van dit laatste toch gruwen onze vrolijke Fransen in de architektuur, al mogt hun, helaas! wel wat vaster de leiband worden aangelegd. Binnen dezen grooten toog dan zijn de twee hoofdvensters geplaatst, die wij als de vertegenwoordigers van het Oude en Nieuwe Testament zouden willen aanduiden; hun damposť bekleedt het beeld van den Zaligmaker, de gansche wereld zegenend; op de voorberen zijn, ter dezer hoogte, twee Heiligen aangebragt, en boven die beide puntboogramen en boven de bekapping van dat beeldje des Verlossers straalt nu, in den toog, het sierlijk radvenster van dezen westgevel. Dat is inderdaad een *Katharinenfenster*, *Catherine-window* — waarvan de *Renaissance* immers nooit gedroomd heeft — een zinnebeeld van de Wijsheid, die hier op niets anders en hoogers uitkomt en uit moest komen dan op het formuleeren der Acht Zaligheden, in de acht schitterende traceeringsvakken door de acht *spaken* van het wiel beschreven! Tusschen dezen toog en den ingang bevindt zich eene galerij van zes nissen, waarin de Apostelen, paarswijze, gelijk ze zijn uitgezonden, gegroepeerd zijn. Tegen den middenpijler staat, in voorsprong, de »Ecce Homo". Wat gaan die Apostelen ook anders verkondigen dan het woord van dien Lijdenden Heiland, het slagtoffer der vriendschap van Herodes en Pilatus, aan »Heidenen en Besnedenen"!

De tweede afdeeling vertoont drie ranke vensters, wier top tot gelijke hoogte als de nok der kerk reikt, wier postvoeten achter een schoone steenen balie van negen zuilen wijken.

De derde afdeeling is de achthoek, die, naar den regel, uit de beide vierhoeken voortkomt (de voltooijing van het zinnebeeld der H. Drievuldigheid); vier hoofdgevels, met voortreffelijk ranke, geökuleerde kapertoppen; vier mindere gevels, die met de andere in een voortreflijk spel van lijnen zamenstemmen: en ook hier weêr, in die vier, welke naar de hoofdwindstreken gekeerd staan, eene zinspeling op die Evangeliën, welke naar de vier wereldstreken verkondigd worden, en in die kleinere, half verborgene, de Profeeten met hunne omsluijerde leering. Die verborgenheid is eene schaduw, en die schaduw wordt geworpen door de beerspitsen. Als men een welbegrepen beer- of konterfort-stelsel wil zien, moet men zich het genot der bestudeering van dit ontwerp gunnen. Hoe konstruktief-logiesch, en hoe æstheticsch-streelend zijn die konterforten — waarvan onze meeste bouwers de bestemming maar niet kunnen vatten! Aan hun voet, wat we vroeger hadden mogen vermelden, omstuwen zij nog met twaalf Heiligen-beelden de Moeder Gods, op hare eereplaats. En de top des torens — stouter en sierlijker spits, met hare acht afwisselende gevelfrontalen, met hare bekapte luchtvensterkens, met haar waarlijk-metalen kruis is er nooit op een toren gezet! Voeg nu bij dezen toren de westmuren der zijbeuken, de schraagbogen daar boven, de westmuren der kruisarmen, met hunne voortreflijk werkende ingangen, de speling, die de bouwmeester overal in de vlakken, door traptorens, door dakvensters, door luchtvensters in de gevelmuren der kluizen, en door andere *konstruktieve*

(1) Verg. Bonanni en Durandus.

en te[illegible]schenge vormen heeft weten aan te brengen [illegible] en men zal moeten bekennen, dat dit een der eerste gothische kerkontwerpen in Nederland is, dat zich waardig en zelfstandig bij de kunst der XIIIe en XIVe Eeuw aansluit.

Wij vernemen uit Haarlem, dat aanstaanden Maandag door den hoogwaardigen heer vikarius-generaal van 't bisdom de gewone audientie *niet* zal worden verleend.

In de gisteren gehouden algemeene vergadering van deelhebbers in de zaak van het schip *the Lutine*, was door 48 personen een kapitaal van ƒ 27,436.26 vertegenwoordigd. De vergadering heeft een geregeld bestuur benoemd, bestaande uit de heeren J. Reedeker Fz., G. S. Rolgans en W. S. L. Eschauzier, en als kommissarissen, de heeren W. E. Methorst en G. Tomasachi gekozen.

(*H. & Effbl.*)

Gisteren werd door den raad van administratie der hollandsche spoorweg-maatschappij, aan het hoofdkantoor op het Rokin, publiek aanbesteed het maken van een nieuwen bovenbouw ter vervanging van de Traliebrug nabij den Vogelenzang. Uit de ingekomen billetten bleek de minste inschrijver te zijn de heer J. Nederloff, te Haarlem, voor de som van ƒ 43,600.

Volgens den vergelijkenden staat van het goederenvervoer over den rijnspoorweg, betreffende de maanden November 1856 en November 1857 heeft genoemd vervoer bedragen: In November 1857, 6,567,881 ned. pond. ƒ 18,187,15 in Nov. 1856, 3,049,645 ned. pond. ƒ 10,213,72; waaronder echter niet is begrepen de op doorgaande geleidebrieven van de K. M. en A. D. R. spoorweg regtstreeks verzonden goederen, globaal bedragende 4,780,000 ned. pond. en ƒ 13,500 gedurende November 1857.

Den 14 December jl. is te Zutphen overleden de H. E. G. heer A. W. Senn van Basel, gepensioneerd generaal-majoor, ridder der orde van den Ned. Leeuw en van de Militaire Willemsorde 4^{e} klasse.

Bij den minister van Finantiën is ontvangen eene som van ƒ 30, door een onbekende, uit Amsterdam, dd. 15 dezer, tot voldoening van bij vergissing te weinig betaalde inkomende regten, ingezonden; alsmede ƒ 1, door een onbekende, onder het postmerk Rotterdam, dd. 15 dezer, ten behoeve van 's Rijks schatkist ingezonden.

De staatsraad kommissaris des Konings in de provincie Zuid-Holland heeft ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat, ingevolge besluit van Gedep. Staten van 15 Dec. 1857, de jagt op klein wild opgenoemd in art. 17 der wet van 13 Julij jl. voor dit jaar in de provincie Zuid-Holland zal worden gesloten op Donderdag, den 31 December aanst., met zonsondergang.

Z. M. heeft benoemd: tot kuratoren van het weeshuis te Buren T. A. van Malsen en A. van Beusichem; tot sekr. van het kollegie voor de zeevisscherijen mr. J. T. Buys; tot notaris te Beverwijk C. J. Jzn. Prins.

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER.

Zitting van Vrijdag, 18 *December*.

In deze zitting is medegedeeld dat in de afdeelingen onderzocht zijn de navolgende wetsontwerpen:

1°. dat tot regeling van het Fonds, voortspruitende uit den verkoop van domeinen, dienst 1857;

2°. dat tot afstand van rijksgrond aan de gemeente Helder;

3°. dat tot goedkeuring eener dading tusschen het bestuur der domeinen en de gemeente Enkhuizen;

4°. dat tot vervreemding van het eigendom van den Staat te Konstantinopel, voorstad Pera;

5°. die tot verdere regeling van het muntwezen in Oost-Indië;

6°. dat tot buiten-effekt-stelling en vervanging der wet van 3 September 1807 op de interesten.

Zijnde tot rapporteurs gekozen onder anderen:

voor dat onder n°. 5. de heeren: van Beeck Vollenhoven, van Voorthuijsen, van der Ondermeulen en van der Lek de Clercq; en

voor dat onder n°. 6, de heeren: de Vos van Steenwijk, van Voorthuijsen, van Heeckeren van Wassenaer en van Sasse van Ysselt.

De kommissiën van rapporteurs voor de wetsontwerpen, vermeld onder de nos 1, 2, 3, 4 en 6, hebben daaromtrent hare verslagen uitgebragt; zijnde door de Kamer beslist dat de behandeling dier wetsontwerpen zal plaats hebben op aanstaanden Maandag, des namiddags ten één ure.

De vergadering heeft achtereenvolgens zonder beraadslagingen en met algemeene stemmen aangenomen de navolgende wetsontwerpen, als:

[illegible] tot wijziging van VIII der Staatsbegrooting voor 1857;

[illegible] tot vaststelling van een tijdelijken maatregel betrekkelijk het bedrag der te heffen regten op den in en uitvoer van [illegible];

[illegible] verlenging van den termijn tot herziening der wet op [illegible] en buitenlandsch gedistilleerd

---

HARLINGEN, 16 Dec. De stoomboot, die hier gisteren middag van Amsterdam verwacht werd, is opgehouden door mist en harden wind, en hier dezen morgen ten 9 ure gearriveerd.

BREDA, 17 Dec. Bij de kamer van koophandel en fabrieken alhier is van dezelfde vereeniging te Almelo eene missive ontvangen, omtrent het verleenen van ondersteuning en medewerking tot het erlangen van de aangevraagde koncessiën tot den aanleg van onderscheidene spoorweglijnen.

Ten gevolge der mededeeling, dat het plan bestaat tot aanleg van eenen spoorweg van Dordrecht over den Moerdijk naar Breda, is besloten, in afwachting van nadere inlichtingen hieromtrent, deze zaak aan te houden.

(*Amst. Ct.*)

GOUDA, 17 Dec. De veemarkt was met goeden aanvoer, die tot verlaagde prijzen verkocht werd; vette varkens van 19 tot 24 ct. de 5 oncen, biggen tot verhoogde prijzen vlug verkocht. Goeboter van ƒ 1 a ƒ 1.04, weiboter van ƒ 0,88 a ƒ 0,92. Kaas, schotten van ƒ 15,50 a ƒ 16,50, eerste kwaliteit van ƒ 18 a ƒ 20.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 17 Dec. De algemeene raad van de fransche bank heeft een berigt openbaar gemaakt, waarbij het diskonto-cijfer op 6 pCt. wordt teruggebragt te beginnen met den 18^{en}.

— De tweede gevolmagtigden der mogendheden die het parijzer vredes-verdrag onderteekenden, zullen den 21^{n} of 25^{n} dezer maand bijeenkomen om de ratifikatiën uit te wisselen van de overeenkomst betreffende de grensbepaling van Bessarabië.

— Het russische eskader, — bestaande uit drie schroefkorvetten en drie transportschepen, — dat ruim eene maand in de haven van Cherburg geankerd lag, is den 11 dezer van daar vertrokken, met bestemming naar de zeeën van oostelijk Azië. Deze zes bodems voeren 48 stukken en zijn bemand met 840 koppen.

— De laatstgehouden zitting van de akademie der geneeskunst is gekenmerkt geworden door een vuistgevecht tusschen twee leden, beide bekwame mannen met geachte namen, ten gevolge van een twist uit een medische woordenwisseling ontstaan.

ENGELAND.

LONDEN, 17 Dec. De kommandeur van Dockum oud-minister van Marine in Denemarken is als gezant van dit land alhier benoemd.

— De aandeelhouders der oost-indische Kompanjie hebben gisteren de voorstellen tot het teekenen van een jaargeld, aan generaal Wilson, aan de weduwe van generaal Neill en aan de moeder van generaal Nicholson goedgekeurd.

— De *Friend of India* geeft eenige bijzonderheden te lezen betreffende het middel, door de Engelschen aangewend, om zich van twee inlandsche regimenten te ontdoen, die, zonder tot muiterij te zijn overgeslagen, verdacht waren. Men ziet in dat schrijven, dat de 5^{e} en 6^{e} bengaleesche regimenten geweigerd hadden tegen Delhi op te rukken, en dien ten gevolge ontwapend werden, waarna zij te Delhi tot den vijand overgingen. Een gedeelte er van was evenwel te Umballah gebleven, doch deze dezerteerden in groote getale tegen het einde der maand. Daar men zulk een staat van zaken niet kon gedoogen, werden zij op het exercitieveld bijeengeroepen, waar men hun het bevel gaf zich naar de gevangenis te begeven. Toen wilden zij pogingen aanwenden om gezamenlijk te vlugten, doch zij werden op hetzelfde oogenblik door de Europeërs en de Sowars van den rajah Putteala verdelgd.

— Mr. William Whiting, prezident van het *Mechanic's Institute* te Boston, heeft het middel gevonden, om zijne woning in Montrose-lane voor de dieven te vrijwaren. Door middel van schrander bedachte electro magnetische toestellen, kunnen zijne deuren en vensters des nachts niet geopend worden, zonder dat een bel in zijne slaapkamer in beweging wordt gebragt, als wanneer te gelijker tijd een naald de juiste plek aanwijst, waar de beweging ontstaan is.

Vervolgens behoeft de heer Whiting slechts op een knop aan 't hoofdeinde van zijn bed te drukken, om zijnen tuinier te wekken, die op eenigen afstand van het huis zijn verblijf houdt. — Om den schoorsteen voor de dieven ontoegankelijk te maken, daaraan schijnt de uitvinder van dien nieuwen dievenverschrikker niet gedacht te hebben.

— In *The Sport* wordt het volgende afgrijselijk verhaal medegedeeld. De hondenknecht van een groot jagtliefhebber, die in Dorsetshire woont, hoorde des nachts de honden, met elkander vechten. Hij verliet zijn bed, zonder zich te kleeden en ging naar beneden om hun woede tot bedaren te brengen. Dadelijk wierpen de honden zich op hem, scheurden hem in stukken en aten hem op. De pikeur, die den volgenden dag niet begrijpen kon waar de ongelukkige bleef, ging naar het hondenhok en vond niets meer over dan zijn hoofd en een voet. Het overige was door de honden verslonden.

— Met de *Atlantic*, zijn geene staatkundige berigten van belang uit de Vereenigde-Staten ontvangen. Het kongres zal den 7den geopend worden, zoodat men met de volgende boot de boodschap van den prezident kan te gemoet zien.

Op het station Piermont van den Ericspoorweg zijn onder de arbeiders, wier loon verminderd was, ernstige ongeregeldheden uitgebarsten. Zij hadden zich op het station verschanst, waren in het bezit van een stuk geschut en dreigden zich hiermede tegen elken aanval te zullen verdedigen. Zij hadden inderdaad reeds eene afdeeling policie afgeslagen.

Wat de finantiëele aangelegenheden betreft, zoo was de beurs den 5den meer gedrukt en alle fondsen werden lager genoteerd,

De *New-York Courier and Enquirer* zegt, dat de buitenlandsche wisselkoersen nog steeds in het oog vallende kontrasten opleveren en dat dit wel zoo lang zal duren, tot het vertrouwen tusschen trekkers en betrokkenen hersteld is. De hoogste koers op Londen op 2 maanden is 109¾ pCt.; voor kort zigt werd 1¼ à 2 pCt. meer gevorderd.

— De *Friend of China* behelst den tekst van het den 17^{n} Junij dezes jaars tusschen de Vereenigde Staten en Japan gesloten traktaat. Het luidt als volgt:

»Art. 1. De haven van Nagasaki, in het vorstendom Hizen, zal voor de amerikaansche schepen geopend zijn, waar zij schaden mogen herstellen en water, brandstoffen, provisiën en andere benoodigde artikelen, zelfs steenkolen, waar die te verkrijgen zijn, mogen innemen.

»Art. 2. Daar het bekend is dat amerikaansche schepen, die de havens van Simoda en Hakodade bezoeken, in hunne behoeften niet kunnen voorzien, worden door de Japanneezen, wordt overeengekomen, dat amerikaansche burgers permanent te Simoda en Hakodade mogen wonen en dat de Regering der Ver. Staten een vice-konsul mag aanstellen, om te Hakodade te rezideeren.

»Dit artikel zal in werking treden den 4den Julij 1858.

»Art. 3. Bij de vereffening der rekeningen zal de waarde van het geld door de Amerikanen medegebragt, bepaald worden, door het te wegen tegen japansche munt (gouden en zilveren itzebues) namelijk goud tegen goud en zilver tegen zilver; gewigten, vertegenwoordigende de japansche munt, mogen ook gebruikt worden nadat die gewigten naauwkeurig onderzocht en juist bevonden zijn.

»De waarde van het geld der Amerikanen aldus bepaald zijnde, zal de som van 6 pCt. worden toegestaan aan de Japanneezen voor de onkosten van hermunting.

»Art. 4. Amerikanen, die zich in Japan aan het een of ander vergrijp schuldig maken, zullen door den amerikaanschen konsul-generaal of konsul gevonnisd en gestraft worden volgens de amerikaansche wetten.

»Japanneezen, die zich jegens de Amerikanen aan vergrijpen schuldig maken, zullen door de japanneesche autoriteiten gevonnisd en gestraft worden volgens de japanneesche wetten.

»Art. 5. Amerikaansche schepen, die de havens van Simoda, Hakodade of Nagasaki mogten aandoen, met het doel benoodigdheden aan te schaffen of schade te herstellen, zullen daarvoor betalen in gouden of zilveren munt en indien zij geen geld hebben, zullen goederen in ruiling genomen worden.

»Art. 6. De Regering van Japan erkent het regt van den konsul-generaal der Vereenigde Staten om de grenzen van Seven Ri te overschrijden, doch heeft hem gevraagd van het gebruik maken van dit regt af te zien, behalve in gevallen van nood, schipbreuk, enz.; waarin hij heeft toegestemd.

»Art. 7. Aankoopen voor den konsul-generaal of zijn huisgezin, mogen alleen gedaan worden door hem, of eenig lid zijner familie en betaling daarvoor moet aan den verkooper gedaan worden, zonder de tusschenkomst van eenig japansch ambtenaar, tot dat doel, zal aan den konsul-generaal japansche zilveren en koperen munt worden verschaft.

»Art. 8. Daar de konsul-generaal der Ver. Staten van Amerika niet bekend is met de japansche taal, en de goeverneurs van Simoda van hunne zijde niet bekend zijn met de engelsche taal, zoo is overeengekomen dat de rigtige uitlegging van de artikelen zal gezocht worden in de hollandsche lezing.

»Art. 9. Al de voorgaande artikelen treden in werking met de dagteekening dezes, behalve artikel 2, dat op de daarin aangeduide dagteekening in werking treedt."

Dit traktaat is in het Engelsch, Japansch en Hollandsch gesteld.

— Uit Mexiko verneemt men, dat de gemeenschappelijke pogingen van generaal Alvarez en zijn zoon met een goeden uitslag zijn bekroond, en dat de opstandelingen onder Vicaro en Antonio in een vierdaagschen strijd bij Chelapa geheel geslagen zijn; de stad Chelapa werd geheel uitgeplunderd door de overwinnaars, die vrouw noch kind spaarden. Vicario was naar Yguale teruggetrokken. Cuarnavaca had zich voor hem verklaard.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 15 December. Men heeft de lijst publiek gemaakt der personen, die edelmoediglijk tot de oprigting van het kleine seminarie dezer hoofdstad hebben bijgedragen. Het totaal der inteekening is ongeveer 170,000 fl. De Kardinaal-Aartsbisschop heeft daaraan voor pl. m. 30,000 fl. toegedragen, en bovendien de verpligting op zich genomen, aan dat gesticht jaarlijks een subsidie van 3000 fl. te schenken. Bereids zijn in dat seminarie tachtig leerlingen; men hoopt dat dit getal tot honderd zestig zal opklimmen.

De Kardinaal-Aartsbisschop is voornemens, zooals men zegt, de kathedraal aan een geheele herstelling te onderwerpen. Zijne Majesteit heeft edelmoediglijk voor de versiering van dat gebouw eene som van 300,000 fl. verleend, betaalbaar in vijf jaren.

De kursus der eerw. Paters Guidi, dominikaan; en Schroeder, Jezuïet, hebben in de theologische fakulteit alhier, den 26n Oktober een aanvang genomen. De kursus van den eerstgenoemde heeft tot onderwerp de verhandeling: *De Deo uno et trino*; die van den tweede: *De triplici ordine, naturali, præter naturali et supernaturali, deque habitu rationem inter et fidem.*

— Uit Frankfort schrijft men, dat de Bondsdag in elke harer zittingen, speciaal de militaire zaken van den duitschen Bond behandelt.

Het plan tot het oprigten van nieuwe werken in de vesting van Luxemburg is in de zitting van den 8 dezer goedgekeurd. Er zullen, naar een nieuw model, aldaar bomvrije hospitalen worden gebouwd.

De vestingen van Ulm en Rastadt, aan welker wapening en herstelling sedert 1856 aanzienlijke sommen zijn besteed, kunnen als voltooid worden beschouwd en zijn in volkomen staat van verdediging. Hoewel Pruissen en Oostenrijk steeds twistende zijn over het getal troepen, dat ieder hunner als groote duitsche mogendheid er moet onderhouden, zijn evenwel de regimenten, bepaald bij de organieke akte van 1815, er voltallig.

— Uit Triëst wordt gemeld, dat Lord Redcliffe in die haven is aangekomen aan boord van de pakketboot, welke den 12n dezer Konstantinopel heeft verlaten.

Brieven, met dezelfde gelegenheid ontvangen, zeggen dat de heer de Lesseps aan de Porte een firman zal vragen, om de landengte van Suez door te steken en dat hij door de ministers van alle vreemde mogendheden daarin ondersteund zal worden.

BERLIJN, 17 Dec. De geldkrizis, hoewel zij den handelstand veel minder aandoet dan men verwacht had, heeft echter de winkeliers veel schrik ingeboezemd tegen de verkoopingen [illegible]

Men verhaalt dat een koopman, door angst bevangen toen hij van het aantal faillieten hoorde, al zijne bezittingen tot baar geld maakte en zich vervolgens onder een trap in zijn huis verschool. Men vond hem daar na twee dagen half krankzinnig van angst. Toen hij tot zich zelven teruggekeerd was, haastte hij zich aan al zijne verpligtingen te voldoen.

— Een zonderling proces is op dit oogenblik aanhangig. Een rijk bankier dezer stad, aan de kinderpokken lijdende, is aangeklaagd door zijn behanger en zijn barbier. Beide vragen hem er schadeloosstelling voor, dat hij hun de besmetting heeft medegedeeld, en willen dat de bankier de rekening van hun dokter, en apotheker betale, als mede hun vergoeding schenke voor den verloren tijd.

— Men leest in de *Kölnische Zeitung*: De Kommissie benoemd tot onderzoek naar de oorzaak van de ramp te Maintz, heeft uit gemaakt, dat het de onderofficier Wimmer is, welke de brand in het kruid gestoken heeft.

— Uit Zwitserland verneemt men, dat de afgevaardigden voor den Bondsraad zich te Bern hebben vereenigd ten einde zich te konstitueeren. De heer August Keller van Aargau, de man die in 1841 het voorstel deed om kloosters in Aargau op te heffen is tot prezident verkozen; dezelfde deed ook in 1847 het voorstel om de Jezuieten uit Zwitserland te verdrijven, en hij is 't, die op dit oogenblik op nieuw de Katholieken met verdrukking bedreigt in de cirkulaires, welke den Pastoors van zijn kanton verbieden de Maand van Maria te vieren en het uitbreiden van de Vereeniging der H. Kindschheid, enz. Twee derden der stemmen hebben hem verkozen.

De zwitsersche Katholieken kunnen van nu aan oordeelen, welk eene toekomst het centraal goevernement hun voorbereidt.

Een uitmuntend katholiek dagblad van Freiburg zal met 1858 zijn formaat vergrooten; men ziet daarin het bewijs dat de katholicke geest in de algemeene opinie veld wint.

ITALIE.

ROME, 14 Dec. Het verblijf van Zijne Em. den Kardinaal-Aartsbisschop van Napels, herwaarts door Onzen H. Vader den Paus ontboden, geeft aanleiding tot verschillende gissingen. Sommigen willen in de gelijktijdige aanwezendheid van den Prelaat en verscheidene delegaten uit de romeinsche provinciën, alsmede in de betrekkingen tusschen den heer Grammont en den napelschen ambassadeur bij den H. Stoel een voorteeken van staatkudige veranderingen zien. Zonder te trachten den sluijer op te heffen, die de geheimen der politiek omhult, en alleen zich bij de kerkelijke quæstie bepalende, wordt de hoofdoorzaak van het verblijf van Z. Em. den Kardinaal Reario Sforza te Rome toegeschreven aan den moeijelijken toestand, waarin zich de Koning der beide Siciliën heeft gesteld door in de maand Julij ll., in den vorm van koninklijke dekreeten, aan de geestelijkheid zijner Staten de voorregten en prebenden te verleenen, welke door den H. Stoel worden geëischt, doch welke die Stoel gemeend had het voorwerp van een Konkordaat te moeten zijn.

— Den 27n dezer zal het konsistorie vergaderen, en niet den 17n, zooals door sommige bladen is berigt. Hoewel men van het konsakreeren van eenige Kardinalen spreekt, is hiervan niets bepaald. Alleen weet men, dat in de vervulling van vele opengevallen bisschoppelijke zetels in Spanje en Italië zal voorzien worden. Men spreekt er ook van, dat door den H. Vader in zijne allokutie tegen den tegenwoordigen kerkelijken toestand in België en Rusland zal worden geprotesteerd; dit gerucht wordt eeniglijk vermeld, om te doen zien hoezeer de algemeen opinie zich hier met den staat der Kerk in beide landen bezig houdt.

Mgr. Lucien Bonaparte, op dit oogenblik in retraite te St.-Eusebius, is laatstleden Zondag door Zijne Heiligheid tot priester gewijd. Heden zal hij in de kerk van Santa-Maria-in-Via-Lata, waar de assche zijner moeder rust, zijne eerste mis celebreeren. Het heilige kollegie, de hooge geestelijkheid en de vrienden van Mgr. Lucien Bonaparte zullen de plegtigheid bijwonen, waarna men zich naar het paleis-Gabrielli zal begeven, waar de prins de gebruikelijke gelukwenschen zal ontvangen. Mgr. zal aanstaanden Dingsdag zijne tweede mis doen in de kerk van de H. Drieëenheid, waar zijne tante religieuze van het H. Hart is.

't Is pligtmatig de verdiensten, zij mogen zich onder het gewaad van den arme of onder een grooten naam verschuilen, aan het licht te brengen. Mgr. Lucien Bonaparte bezit veel takt, oordeel en een geest, die zou uitblinken, ware hij niet verborgen onder den sluijer eener stille ingetogenheid en van zijne natuurlijke overhelling tot overpeidzing. Zonder dit te willen, toont hij zich vaak in zijne manieren als groot heer; edelmoedig weldoener als hij is, kent zijne linkerhand de weldaden niet, welke zijne regterhand uitstort. Deze zijn alleen den armen bekend. Ongetwijfeld zal overal waar zijne bestemming hem leidt, Mgr. Lucien Bonaparte wèl doen en de zielen stichten door heiliglijk voor de glorie van zijn goddelijke Meester te ijveren.

BELGIE.

BRUSSEL, 18 Dec. In de Kamer van vertegenwoordigers is men overgegaan tot de zamenstelling van het bureau. Bij de eerste stemming heeft de heer Verhaegen, van de 93 tegenwoordige leden, 60 stemmen voor het voorzitterschap erlangd, tegenover 32 stemmen, welke aan den heer de Theux, den kandidaat der behoudende partij, waren verleend. De heer Verhaegen is alzoo tot voorzitter gekozen. Voor het onder-voorzitterschap hebben de heer Orts 58 stemmen, en de heer Dolez 59 stemmen erlangt, tegen den heer de Nayer, op wien 35 en 34 stemmen waren uitgebragt. De beide eerstgenoemden zijn alzoo als onder-voorzitters geproklameerd.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 19 December.

ONDERTROUWD (17 Dec.): J. G. Kuchler met G. Bakker.

GETROUWD (17 Dec.): C. S. van der Pool met R. D Heilbron. - H. Peltzer met J. M. Frantz. - J. C. ter Horst, wed. met M. E. Legel.

BEVALLEN (16 Dec.): A. ten Hope, geb. Palm, Z. — (17 Dec.): A. Regtdoorzee, geb. Worm, D.

OVERLEDEN (12 Dec.): J. M. Sellemans, 78 j. — (14 Dec.): A. H. A. Hülster, 7 m. - C. J. A. Preysler, 52 j.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 18 Dec. Belg. leen. 2½ pc. 53⅝g; Obligatiën 4½ pc. 96¼g, Spanje 1¼ pc 24⅜p; Binnenl. 3 pc. 37; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Met. 5 pc. 74⅝; id. Nationale 77.

PARIJS, 18 Dec. Fransche 4½ pc. 92.25; 3 pc. 67.25; 1¼ pc. Spanje —; 3 pc id. —; Fr. O. Sp. 693; Rom. Leen. —.

LONDEN, 18 Dec. Consols op tijd 92⅛; Spanje buitenl. 1¼ pc. 25⅜; Rusl. 5 pc. 105½; id. 4½ pc. 96½; Holl. 4 pc. 96½; id. 2½ pc. —; Sard. 5 pc. 84½; Braz. 98; Peru 4½ pc. 75; Gren. uitg. 5½; id. werk. 18; Mexiko 3 pc. 19½; Portugal 3 pc. 44½; Ecuador 13½; Venezuela 30; Wissel op Amst. 12.01½; Hamburg 13.10 13.12.

WEENEN, 18 Dec. Met. 5 pc. 80⅜; Nationale 83½; Bank-Aktiën 974; Credit Anst. 196; Noord-Bahn akt. 174½; O.-Fr. Spoorw. akt. 286; Saltzb. 100½; Lomb. Venetiaans. 102; Wissel op Londen 10.30; Goud 9¾; Zilver 8¼.

BERLIJN, 18 Dec. 3½ pc. Pr. Staatsch. 98½; 5 pc. Rusland 102¾; Diskonto —.

HAMBURG, 18 Dec. Spanje 3 pc. —; id. 1¼ pc —; Rusl. 5 pc. —; 4½ pc. —; 3 pc. Mexikanen —; Vereinsbank 94; Noord-Duits. bank 68; Wissel op Londen 3/m. 12 04½; id. kort 12 15; Amst. 37.15; Diskonto 6 a 5.

FRANKFORT, 18 Dec. 5 pc. Met. 74⅝; 1¼ pc. Spanje binnenl. 25; id. 3 pc. —; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —; Weenen —; Amsterdam —; Diskonto 5.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Fondsen	Rente	17 Dec. 4½ u. gebl.	18 Dec.	4½ u.	gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.	102⅞	102⅞		
Nederl. Bank	4 "				
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	63	63 a	63 1/16	
Dito Dito	3 "	75	74⅞	75	74⅞
Dito Dito	4 "	96 1/16	96⅛	96 3/16	96⅛
Amortis. Syndik.	3½ "	89	89½		
Aand. Handel-Maatsch.	4½ "	135⅞	136¼	137	136⅛
dito Contant	4½ "	135⅛	136⅜		
Oost-Ind. Leening	4 "	94⅛			
Aand. Holl. Spoorweg.					
Leening idem	4½ pCt.				
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ "	99			
Maatschappij van Weld.	4 "				
België, Cert. Adm. B. bk.	2½ "				
Dito bij *Rothschild*	2½ "	50⅝	50⅝		
Frankrijk, Certifikaten	3 "				
Spanje, Obligatiën	1¼ "	24⅞	25 1/16	25⅛	25 1/16
Dito	3 "	41½			
Dito Binnenl.	3 "	36⅛	36 7/16	36½	36 7/16
Amortisable Schuld		5 1/16	5⅛		
Bewijzen Coupon		5 1/16			
Portugal, Obligatiën	3 pCt.	43 9/16	43⅝	43 11/16	
Dito 1856	3 "	43	42 15/16	43	
Dito Uitgestelde					
Rusl., Obl. bij *Hope en C°*.	5 pCt.	103½	103½	103⅝	103⅝
Dito bij idem 1828/1829	5 "	102⅛	102	102¼	102
Cert. bij idem 1831/1833	5 "				
Dito bij idem 1840	4 "	83			
Dito bij *Stieglitz*	4 "	82	81⅞	82¼	81⅞
Dito Nieuwe	4 "				
Dito 5de Serie	5 "	94¼	94¼	94⅜	94⅜
Dito 1855, 6de Serie	5 "	97⅝	97 7/16	97 9/16	
Dito adm. te Hamburg	5 "				
Dito dito te Londen	5 "				
Dito dito dito	4½ "	94	94⅛		
Inschrijving in Assignat.	6 "				
Certifikaten van dito	6 "	62⅞	63	63¼	63¼
Spoorweg Aandeelen	5 "	69	69¾		
Polen, Aand. 1835; fl. 500	*f*	149½	150		
Obligatiën	4 pCt.	75⅝	75 13/16	76½	75⅞
Pruissen, Obligatiën	4½ "				
Aandeelen 1854	3½ "	195			
Beijeren, Spoorweg Aandeelen					
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5 "				
Dito dito	4 "				
Dito Metalliek	5 "	71	71½	72	71 9/16
Dito Rente Amsterdam	5 "	83⅞	84¼	84 5/16	84⅛
Dito Nationale 1854	5 "	73⅛	73⅞	74¼	74
Dito dito	2½ "	37	37¼	37⅜	37⅜
Weener Bank-Aktiën	*f*	1078			
Dito Aand. fl. 250, 1839	"				
Dito dito " 250, 1854	4 pCt.		307	308	
Napels, Cert. bij *Ham. en B.*	5 "				
Dito bij *Rothschild*	5 "				
Denemarken, Oblig. te Lond.	5 "				
Dito	3 "				
Braziliën, Geldl. 1824 v. £ 100	5 "				
Dito 1839 van £ 100	5 "				
Dito 1843 " £ 100	5 "	95			
Dito 1852	4½ "				
Sardinië	5 "				
Peru, Geldl. 1854	4½ "				
Dito te Parijs					
Ecuador, Oblig. 1855	1 "	13 13/16	13 13/16		
Venezuela, dito 6 pCt. thans	4½ "	28	29	29½	29½
Dito Uitgestelde	2 "	11⅛	11⅞	12	11⅞
Grenada, Obligatiën	3¼ "	18¼	18⅞	18⅜	18½
Dito Uitgestelde		5⅝	5⅜		
Mexiko dito	3 "	17⅞	17⅛	17⅛	17⅛
Nrd-Amer., Ph. *Hope en C.*, Lr. A	*f*				
Dito dito	" B				
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.				
Amerik. Bank-Aktiën					
Illinois Spoorweg-Aandeelen		89			
Dito Oblig. Constr. Bons.	7 pCt.	80⅞	81½	81⅝	81⅛
Louisiana	5 "	96½			
Griekenl., Obl. Geldl. 1825	5 "	3	3 1/16	3⅛	

De markt verkeerde op nieuw in eene zeer willige stemming, en werden voornamentlijk oostenrijksche en zuid-amerikaansche tot veel verhoogde koers verhandeld.

Koers van het Geld: Beleening 6 pCt. Prolongatie 6½ pCt., Diskonto 7 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 54¾	Livorno	2/m.	*f* 38
"	zigt	" 56	Napels	"	" 79
Bordeaux	2/m.	" 54	Petersburg	"	" 1.61
"	zigt	" 54 15/16	Weenen	6/w.	" 31⅞
Madrid	3/m.	" 232	Augsburg	"	" 35 5/16
Cadix	"	" 234	Frankfort	"	" 98
Seville	"	" 231	Hamburg	2/m.	" 34¾
Bilbao	"	" 231	"	zigt	" 35¼
Lissabon	"	" 40½	Londen	2/m.	" 11,55
Porto	"	" 40½	"	zigt	" 11,80
Genua	2/m.	" 44½	Rotterdam		

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 18 December.

Tarwe bij gerijven als voren: 132 @ wb. Pools. *f* 325;

138 ℔ n. h. dito ƒ320, 129 ℔ j. dito ƒ310; 123 ℔ j. Groninger ƒ200.

* Rogge Haarw: 122 ℔ j. Belg. ƒ180; 122 ℔ j. Pruissische ƒ165; 116 ℔ Petersburger ƒ148 In veiling 140 last Petersburger; 114, 114, 115, 116 ℔ ƒ139 a 145.

Garst, Haver en Boekweit zonder handel.

Op 9 vaten Olie dadelijk 68; in April ek. 71 £. *Raapolie* op 6/w. ƒ39¾; Vliegend ƒ38½; 1°. Mei ek. ƒ39. *Lijnolie* op 6/w. ƒ32¾; Vliegend ƒ31, 1°. Maart 31¼; April 31¾; Mei ek. 32. *Hennepolie* op 6/w. ƒ41¼. *Raapkoeken* p. 1040 st. ƒ78, 82. *Lijnkoeken* p. 104 st. ƒ11, 13.

MIDDELBURG, 17 Dec. Puike Zeeuwsche Tarwe ƒ8,25, mindere ƒ8,10 a 8, geringe ƒ7,75 a 7,90; puike Nieuwe Walchersche dito ƒ9 a 8,75, puike kwaliteit ƒ8,50, mindere soorten ƒ8,25, 8,15 a 8 naar deugd. — Rogge. Puike Zeeuwsche ƒ6, mindere ƒ5,90 de Mud. — Garst ruimer ter veil, met ongenegen koopers; men verliet die aan ƒ5,20 doch men kon daarvoor niet meer als ƒ5 bedingen. — Walchersche Witteboonen ƒ12,25, doch men bood hoogstens ƒ12. Eene partij extra puike van de zolder werd vruchteloos aan ƒ12,50 verlaten; dito Paardeboonen hield men meest af, op ƒ6,50 vast, enkele monsters zijn aan ƒ6,25 losgemaakt; dito Bruineboonen ƒ9,50, die op ƒ9,75 gehouden werden, bleven onverkocht. Walchersche Groene Erwten ƒ7,75 a 7,50, groote ƒ8,75 a 8,50. Zeeuwsche Erwten ƒ7, 6 75, dito Paardeboonen ƒ6,25 a 6 verkocht. — Koolzaad. Puike kwaliteit ƒ14. — Raapolie ƒ43,50, Patentolie ƒ45.75, Lijnolie ƒ[illegible] per vat.

SCHIEDAM, 18 Dec. Gerst. Verkocht: 127/2 ℔ Koersche ƒ162 6/w — Moutwijn ƒ11,75; Jenever ƒ17,25; Amst Proef ƒ18,50, per ned. vat zonder fust., zonder de belasting. Spoeling ƒ1,90 per ketel.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 17 Dec. Besier, Salatiga, Soerabaya — 18 Dec. Wiegmink, Clara Henriëtte, Batavia.

HELVOET, 17 Dec. Borcherts, Constance, Batavia, l. v. Brouwershaven - Albrecht, Odessa, Manzanilla, l. v. Plymouth. - Overton, Videl, Napels.

UITGEZEILD:

HELVOET, 17 Dec. Hoefman, Fop Smit, Batavia, via Brouwershaven.

CARGA-LIJSTEN.

ROTTERDAM.

HULL, Hawk, Dawson: 1308 platen IJzer, Wm. Kolkman, te Dordt.

——, Irwell, Cross: 672 platen IJzer, Wm. Kolkman, te Dordt.

——, Swanland, Montier: 451 platen, 121 bossen IJzer, Wm. Kolkman, te Dordt.

Advertentiën.

(3940) Heden overleed onze geliefde Zuster, Mevrouw, de Weduwe M. C. VAN SON, geboren GUEDING, in den ouderdom van 78 jaren, na voorzien te zijn van de H. Sacramenten der stervenden.

ROTTERDAM, 15 December 1857.

W. J. GUEDING.
Wed. B. G. OLDENKOTT, GUEDING.

(3948) Wij ontvingen dezer dagen eene Circulaire, de Jaarlijksche Collecten aankondigende voor het Gesticht *Vredenburg* alhier, ook genaamd: *het Roomsch Katholijk Burger Oude Vrouwenhuis*, waarin werd vermeld, dat Regenten tot eene vergrooting om meerdere behoeftige vrouwen te kunnen innemen, waren overgegaan. Door die zelfde Circulaire aangemoedigd, hebben wij eens een ander gaan opnemen. En moeten wij bekennen dat alles fiks en met overleg is behandeld en aan het nuttige doel volkomen beantwoordt.

Wij wenschen van harte voor het groot getal behoeftige oude vrouwen, welke deze stad oplevert, dat aan dit Gesticht voortdurend krachtdadige ondersteuning moge te beurt vallen.

De Pillen van Holloway bezitten eene verbazende kracht ter herstelling van eene *algemeene verzwakking*. Afschrift van eenen brief van JOHANNES ADRIANUS VAN DER WERF, te *Samarang*, aan den Professor Holloway. »Mijnheer! Sedert een aantal jaren leed ik aan eene trapsge[illegible]enemende verzwakking, en was nabij om te bezwijken; ook verklaarden mijne geneesheeren dat er geene [illegible] herstel was; tot ik eindelijk besloot uwe pillen te [illegible], en na dezelve vijf weken gebruikt te hebben, [illegible] mijn toestand zeer te verbeteren; voort na verloop van twee maanden was ik geheel hersteld.

(get.) J. A. VAN DER WERF.

Doosjes Pillen à ƒ0.80, ƒ1.85, ƒ3.00, ƒ6.75, ƒ13.50, ƒ20.50.

Potjes Zalf à ƒ0.80, ƒ1.85, ƒ3.00, ƒ7.05, ƒ13.85, ƒ22.95.

Zij op franco aanvragen à contant te bekomen bij de Heeren ADAMA, Apothekers, Utrechtschestraat, Y N°. 251 en Nieuwendijk, L N°. 78, als Dépôthouders te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST, dépôthouder te *Utrecht*, G. VERHAART, dépôthouder te *Prinsland* en bij J. STRAATMAN, hoofd-dépôthouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's-Etablishment*. (3706)

Eene Jufvrouw ten huize van den Heer GENDERS, Elandsgracht, N°. 216, te Amsterdam, leed aan eene maagkwaal, vergezeld van bloedspuwingen die zeer verontrustend waren. Zij had daarvoor alle mogelijke geneeskundige hulp gezocht, daar die echter geene verbetering aanbragt, ging zij tot het gebruik der **REVALENTA** over, waardoor eene gelukkige verandering ontstond. Het bloedopgeven verminderde en had spoedig geheel opgehouden, de pijnen verdwenen en hare gezondheid verbeterde van dag tot dag. Zij is nu zoo goed als hersteld en gaat voort dit gezegende meel te gebruiken, alleen om zich te versterken. *Verkoophuis*

Eene goede spijsvertering geeft eene goede gezondheid, en als men de beroemdste geneesheeren raadpleegt, verkrijgt men de overtuiging, dat zij het allen omtrent de beide volgende stellingen eens zijn:

1°. Dat op weinige uitzonderingen na alle verouderde kwalen uit de eene of andere stoornis in de spijsvertering voortvloeijen.

DU BARRY'S REVALENTA geneest vele ziekten, door de spijsverterings-organen te versterken, derzelver verrigtingen te regelen en het bloed te zuiveren.

Het is zonder tegenspraak de eenvoudigste en minst kostbare wijze van genezing. Gezond, voedend en krachtgevend kan zij alle andere spijzen vervangen. Men bereidt ze op verschillende wijzen voor ontbijt, tusschenuurtje, middagmaal en avondeten. Een maaltijd kost slechts 6½ a 10 Cts. al naar gelang men eene kleine of groote bus neemt.

De echte **REVALENTA** van de Heeren BARRY DU BARRY & C°., 77 Regentstreet Londen, wordt verkocht door het **VERKOOPHUIS** en deszelfs Dépôts, en zijn de blikken Bussen omwikkeld met omslagen, waarop eene menigte Attesten in de HOLLANDSCHE TAAL gedrukt staan. (3949)

30,000

Exemplaren zijn niet toereikend geweest om de nieuwsgierige belangstelling van Duitschlands publiek te bevredigen naar het voortreffelijke werk van Dr. W. F. A. ZIMMERMANN, **De Wonderen der Voorwereld.** Eene populaire voorstelling van de geschiedenis der schepping en den oorspronkelijken toestand der aarde, en van de verschillende tijdperken der ontwikkeling van hare oppervlakte, hare planten en hare bewoners, tot op onzen tijd, met ongeveer 200 afbeeldingen.

Wie zou eene eeuw geleden hebben durven zeggen, dat de mensch eenmaal de gedenkboeken zou schrijven van eene wereld, welke de wording van het menschelijk geslacht verscheidene millioenen jaren is voorafgegaan! De wetenschap die zich bezig houdt met het onderzoeken naar de geschiedenis der aarde lost ons de raadselachtigste geheimen op; zij leidt ons het heiligdom der natuur binnen; toont ons hare opvolgende voortbrengingen en voorspelt ons nagenoeg de veranderingen welke de aarde nog ondergaan moet. Zij onthult ons eene wereld geheel verschillend van de onze, eene aarde waar de winter niet bekend was, een tijd toen Europa bevolkt was met ontzagelijke groote olifanten, die liepen grazen in reusachtige hooge palmbosschen, begroeid met halmplanten, zoo dik als tegenwoordig onze boomen zijn. Als bewoners van den aardbol, vertoont zij ons monsterachtige wezens, dieren met den snoet van een dolfijn, met de tanden en den kop eener krokodil, met de vinnen van den walvisch, en met de oogen grooter dan een gewoon menschenhoofd; vliegende slangen — de voorloopers der vogelen — welke ons doen denken aan de draken der legenden, vogels met nagels van 17 duimen lang aan de klaauwen, zeegedrochten met handen bijna als die van den mensch, met lange haren op het hoofd, half mensch, half visch. Dit belangrijk werk zal verschijnen in 7 afl. elk van 68 bladz. à ƒ0,75 per afl. Het complete werk zal à ƒ5,75 verkrijgbaar zijn. Het is versierd met ongeveer 200 houtsneeplaten en wordt uitgegeven door

(3910) D. NOOTHOVEN VAN GOOR, te LEYDEN.

(3946) Bij P. N. VERHOEVEN, Drukker en Boekhandelaar te 's Bosch,

GAAT TER PERSE:

VOLLEDIG PRAKTISCH ONDERRIGT

OVER DE

KATHOLIEKE GODSDIENSTLEER,

TEN GEBRUIKE BIJ DE OPENBARE GODSDIENSTOEFENINGEN, DOOR

K. ZWICKENPFLUG.

Naar de tweede verbeterde en vermeerderde uitgaaf uit het hoogduitsch vertaald door een

R. K. PRIESTER.

Men kan op dit werk INTEEKENEN op de volgende

VOORWAARDEN:

De KATHOLIEKE GODSDIENSTLEER van ZWICKENPFLUG zal in de Nederduitsche taal uit 13 deelen bestaan, even als de oorspronkelijke uitgave.

Drie deelen zijn reeds vroeger verschenen; de vertaling zal dus aanvangen met het *vierde* deel, en elke twee maanden door een nieuw deel worden opgevolgd.

Het werk zal met een zeer duidelijke letter en op goed papier gedrukt worden, en het formaat zal gelijk zijn aan dat der 3 reeds verschenen deelen.

Elk deel zal ruim 400 bladzijden druks beslaan, en den Inteekenaren worden afgeleverd voor den geringen prijs van 85 centen.

Men teekent naar verkiezing in, voor de *tien* laatste deelen [illegible], of voor de [illegible] deelen kompleet.

De betaling geschiedt na de aflevering van elke drie deelen.

De Inteekening kan geschieden bij alle Boekhandelaren en zal geopend zijn tot ultimo December 1857.

Na dien tijd behoudt de Uitgever zich het regt voor om den prijs voor de latere koopers te verhoogen.

Prospectussen zijn alom op *franko* aanvrage verkrijgbaar.

Graduale en Antiphonarium in 8°.

De ondergeteekenden, door aankoop eigenaars geworden zijnde van bovengenoemde **Graduales en Antiphonariums**, hebben de eer langs dezen weg daarvan kennis te geven aan het Publiek en aan den Boekhandel.

De prijs van den Graduaal in lederen band is ƒ4.00.
Idem van den Antiphonarium . . . ƒ2.75.

P. N. VERHOEVEN.
C. L. VAN LANGENHUYSEN.

Boekhandel van de Wed. J. R. VAN ROSSUM te Utrecht.

Belangrijke Prijsvermindering

voor ƒ 12. — in plaats van ƒ 21,30.

Niet op aanraden van velen, noch om opruiming te maken, zoo als meermalen de redenen luiden voor eene Prijsvermindering, maar omdat men hier te lande, de HOLLANDSCHE uitgave DER WERKEN VAN DEN H. ALPH. MARIA DE LIGUORI IN 22 DLN., door eene VLAEMSCHE Editie wil verdringen, zoo heeft bovengenoemde na lang beraad besloten om den verkoopprijs te verminderen.

Om ieder dan ook in de gelegenheid te stellen, DEZE Hollandsche uitgave in het bezit te krijgen, en zich niet met een *Vlaemsche* te behelpen, zoo zal gedurende dit jaar

De werken van den H. Alphonsus Maria de Liguori, naar het Italiaansch, vertaald door den Eerw. Pater J. LOOIJAARD, in 22 deelen kl. 8°.

worden afgeleverd voor den buitengewoon lagen prijs van

TWAALF GULDEN.

Voorzeker zal er over de belangrijkheid dezer werken niets behoeven bijgevoegd te worden, dewijl zij van algemeene bekendheid zijn, en ook in ieder Katholiek huisgezin op de eerste plaats behooren.

Ook zijn er eenige Exemplaren overgedrukt, van het DOGMATISCH gedeelte (deel 17—22).

Deze zullen aan de eerste aanvragers worden afgeleverd a ƒ 3,50 in plaats van ƒ 6,55; hiervan zijn slechts weinige Exemplaren.

Het ASCETISCH gedeelte (deel 1—16) wordt niet afzonderlijk verkocht. (3926)

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.